

~~Ed. 67~~

nicht versilmbaar

M) Gymnasium, Joh. Jac.

nebst 21-46)

Ed. 67
nicht weiter versilmbaar
nicht PK

(30) = MF

Pfatz. Wappen 215)

5
ALTERA DE POENITENTIA
DISPUTATIO: QVA PONTIFICIO-
rum errores de hac refutantur.

De qua
Diuini Numinis aspirante gratia:

AUTHORE ET
PRÆSIDE, CLARISSIMO VIRO,
IACOBO HEERBRANDO, S. S. THEOLOGIAE
Doctore & Professore Academiae Tubingensis eximio,
præceptore suo summa obseruantia colendo, 2. Aprilis,
bora 6. matutina, exercitij causa pro ingenij
sui tenuitate, respondere cona-
bitur.

March No. 3

M. PHILIPPVS GALLVS
Halensis Saxo.

Ed. 67

TUBINGAE,
Apud Alexandrum Hockium, Anno 1585.

W

Jakob Heerbrand

ALBERTVS DE BOBOLITENTIA
DISPUTATIO DE VNTIFICIO
cum oratione de resurrectione

Adiutorium iniquitatis meae

AVTHOR ET

PRÆSIDIO CLARISSIMO VIRO

JACOBO HEERBRANDO S. THEOLOGICÆ

DOCTORI & PASTORI Ecclesiæ Tubingensis canonico

presbytero suo honorabilissimo in Christo salutem

semper in salutem, eximioque studio prosequenti

in tantis rebus, respiciens comam

etiam in his, quibus non est

certum, sed quibus non est

certum, sed quibus non est

certum, sed quibus non est

certum, sed quibus non est

certum, sed quibus non est

certum, sed quibus non est

certum, sed quibus non est

certum, sed quibus non est

certum, sed quibus non est

certum, sed quibus non est

certum, sed quibus non est

certum, sed quibus non est

certum, sed quibus non est

certum, sed quibus non est

certum, sed quibus non est

certum, sed quibus non est

certum, sed quibus non est

certum, sed quibus non est

certum, sed quibus non est

certum, sed quibus non est

DE POENITENTIA DISP. V. TATIO ALTERA.

I.

Um precedenti disputatione, veram & genuinam sententiam & doctrinam de poenitentia, ex Scriptura sacrosancta fundamentis exposuerimus: reliquum est, ut iam hac, sicut in fine illius promissimus, aduersariorum Pontificorum opiniones, errores & falsa dogmata, de eadem proponamus, verbiq; diuini testimonij refutemus.

2. Labyrinthos autem habent inextricabiles propemodum, & errores terros defendunt in hac maximè necessaria & salutari doctrina, quam obscurauerunt tenebris plus quam Cimmerijs & Aegyptiacis, conscientiasq; miseras perturbauerunt, & excarnificarunt, quæ consolanda & erigenda hac doctrina erant. Vnde orta est confusio doctrinae caelestis in Ecclesia, plurimiq; horrendi errores, quos in eam inuexerunt.

3. Primùm enim Pœnitentiam inter Sacramenta verè, & propriè dicta numerant, & de publica Pœnitentia actione, quam Exomologesin vocarunt, intelligunt, quæ tamen amplius in usu non est, sicut in Ecclesia fuit usurpata.

4. Nolumus autem odiosè de vocabulo Sacramenti litigare. Quòd si enim generaliter vocabulum Sacramenti sumatur, pre quauis, quæ diuinam habet annexam promissionem, non inficiamur, hoc modo, & hac vocabuli significatione, Pœnitentiam, posse Sacramentum dici. Habet enim promissiones amplissimas vera Pœnitentia. Ut, Conuertimini ad me, & ego conuertar ad vos. Item: Si autem impius ege-

Ezech. 18.

A 2

rit pœ-

De pœnitentia

vit pœnitentiam ab omnibus peccatis suis, quæ operatus est, viuet, & non morietur. Nunquid voluntatis meæ est, mors impii, dicit Dominus, & non, vt conuertatur à viis suis, & uiuat?

5. Propriè verò sumpto vocabulo Sacramenti, pro re sacra, quæ constet elemento proprio, habente annexam promissionem gratiæ in verbo Dei, instituta diuinitus: in numerum Sacramentorum pœnitentiæ non est referenda: quod careat elemento proprio, quod ad Sacramenti substantiam constituendam necessariò requiritur.

1041. 20. 6. Nam quod ad confirmandam suam opinionem afferunt Christi dictum & factum, quo insufflauit Christus discipulos suos, dicens: Accipite Spiritum sanctum, quorum remiseritis peccata, remittuntur, & quorum retinueritis, retenta sunt. Nequaquam nouum illic pœnitentiæ Sacramentum instituit, sed Ministerium Ecclesiasticum suis demandauit Apostolis, eorumq; successoribus, vt & publicè in concionibus suis, & priuatim singulis, in se credentibus, peccatorum remissionem, incredulis verò eorundem retentionem annuntiarent.

7. Nec aliud, aut diuersum hoc suo facto, & verbis istis voluit, quàm cum in die Ascensionis illis dixit: Ite in orbem vniuersum, & predicate Euangelium omni creature, & baptisate eos. Qui crediderit & baptisatus fuerit, saluus erit. Qui verò non crediderit, condemnabitur.

Compend. Theo.
lib. 6. cap. 20.

8. Sic quod in Compendio Theologiae affertur, materiam visibilis elementi (in Sacramento pœnitentiæ) quæ sit signum & causa gratiæ, esse exteriorem substantiam siue actionem humanam: Res nempe & verba. Verba quæ sunt in confessione, & absolutione. Rem autem esse, actionem ipsam humanam, quæ sit pro materia visibili.

9. Con-

Disputatio altera.

9. Et Concilium Trident: dicit, Tres actus pœnitentia, cordis scilicet contritionem, oris confessionem, & operis Satisfactionem: esse quasi materiam Sacramenti pœnitentia. Vel quasi.

10. Non modo friuola sunt hæc & nugatoria, sed etiam monstra & portenta verborum, & opinionum, figmenta & commenta hominum ociosorum, carentia non solum omni Scriptura sacrae fundamento, sed & Patrum vetustiorum testimonio. Qui rectè, ut Augustinus habet, externū aliquod requirunt Elementum visibile, & palpabile, verbo DEI institutum, habens annexam promissionem gratia & remissionis peccatorum.

11. Sic in Baptismo vera est aqua elementaris. In Cœna Domini verus panis & vinum verum.

12. Actionem verò ipsam pœnitentia, nullum esse tale Elementū externum, nullam materiam: omnibus est manifestum & euidens. Et de externis ritibus pœnitentia, cuiusmodi fuerunt: stare certo templi loco, pullis vestibus indutū, non lauare, non vesci carnis &c. nullum extat in sacra Scriptura Dei mandatum, nulla institutio, nulla promissio.

13. Hoc quidem verum est, & extra controuersiam omnem positum: Neminem post Baptismum lapsum, remissionem peccatorum consequi, nisi agat pœnitentiam.

14. Quid autem sit pœnitentia, & quomodo agenda, quibus partibus constet, in præcedenti disputatione dictū, & ex Scriptura sacra demonstratum est.

15. Errauit igitur Conciliabulum Tridentinum, dum anathematizat eos, qui negant pœnitentiam, verè & propriè Sacramentum esse à Christo institutum.

16. Deinde tres faciunt pœnitentia partes, Contritionem Compend. Theol.
vel compunctionem cordis, confessionem oris, & Satisfactio- lib. 6. cap. 13.

De Pœnitentia

mem operis. Ut quia omne peccatum committitur corde, ore,
vel opere: iustum esse, ut per contrarium curetur.

17. Atq; ita Pœnitentiam, quæ est conuersio ad Deum,
absq; fide docent isti belli Theologi, hominesq; pro impetranda
peccatorum remissione & reconciliatione cum Deo, ad
propria & sola humana opera deducunt & ablegant. Illa
enim tria alteram post naufragium tabulam faciunt, qua
cum Deo reconciliati ad vitam æternam perueniant.

18. Sed talis fuit Iudæ pœnitentia, qui agnito peccato suo,
serio doluit, & fuit contritus, confessus etiam ingenuè, pu-
blicè & coram sacerdotibus suum peccatum. Satisfecit quo,
abiectis argenteis in templum. Et tamen non est consequutus
veniam: quia fide caruit, ideo non veram aut salutarem ha-
buit & egit pœnitentiam, unde desperauit. Talem docent
isti homines in Ecclesia sua tota pœnitentiam.

19. Hic Pontificiorum error de tribus istis Pœnitentiæ par-
tibus, quibus eam absolui docuerunt, hinc ortus est: quod re-
missionem peccatorum, & iusticiam coram Deo, non fide gra-
tis, per & propter Christi meritum nos consequi sentiunt,
sed per & propter studia, & propria hominum opera, & la-
bores, atq; actus istos tres Pœnitentiæ, quos ad plenam perfe-
ctamq; peccatorum remissionem consequendam, requiri as-
serunt. De quibus, & contra quos, ordine agemus.

Compend. Theol.
lib. 6. Cap. 24.

20. De Contritione docent, quòd sit dolor voluntariè pro
peccatis assumtus, cum proposito confitendi & satisfaciendi.
Et hanc vocant definitionem Magistralem.

21. Quæ certè minimè est Magistralis, sed indocta, im-
pia & cum verbo Dei pugnans Contritionis definitio. Con-
tritio enim, siue dolor iste non liberi arbitrij, seu virium est
humanarum opus, cum corda hominum natura sua & absq;
gratia Spiritus Sancti dura sint, & lapidea, ac pœnitere ne-
scia:

Disputatio altera.

scia: sed Spiritus Sancti opus est, qui per ministerium legis tanquam malleo ferreo conterit hominum corda, arguens peccata, propositis ira Dei & comminationibus horrendis contra transgressores. Et ita agnitis peccatis incutit terrores conscientiae. Sicut Hiskias dicit: Quasi Leo contriuit omnia ossa mea.

Exech. 30.

22. Deinde hanc suam Contritionem voluntariè, ut ipsi loquuntur, assumtam, tantam esse posse asserunt, quòd non solum culpa, sed etiam tota poena propter eam dimitatur, & conferatur gloria.

Compend. Theol.
lib. 6. cap. 24.

23. Qua contumeliosa & in Christi passionem blasphema est vox, & sententia. Et si enim Deus velit turpitudinem peccatorum & iustam iram suam aduersus ea agnoscere, & ideo homines dolere propter offensam Dei: tamen non merentur per & propter illa remissionem peccatorum, quae soli Christi Mediatoris, redemptoris & propiciatoris est meritum, & beneficium gratuitum, quod fide homines sibi applicant.

24. Sic enim per Prophetam ait: Veruntamen seruire me fecisti in peccatis tuis, praeuisti mihi laborem in iniquitatibus tuis: Ego sum, ego sum, qui deleo iniquitates tuas propter me, & peccatorum tuorum non recordabor.

Isa. 43.

25. Hac in doctrina Euangelij de Christo copiosè proponuntur. Vnicum tantum recitare placet electi illius organi, & praeconi gratiae Christi, ubi ita scribit: Ut omne os obstruatur, & subditus fiat omnis mundus Deo. Quia ex operibus legis nò iustificabitur omnis caro coram illo. Per legem enim cognitio peccati. Nunc autem sine lege iustitia Dei manifestata est, testificata à lege & Prophetis. Iustitia autem Dei per fidem Iesu Christi, in omnes, qui credunt in eum. Non enim est distinctio. Omnes enim peccauerunt, & egent gloria

ROM. 9.

Dei

De poenitentia

Dei. Iustificati gratis per gratiam ipsius, per redemptionem quæ est in Christo Iesu, quem proposuit Deus propitiatorium per fidem in sanguine ipsius, ad ostensionem iustitiæ ipsius, propter remissionem precedentium delictorum in sustentatione Dei, ad ostensionem iustitiæ eius in hoc tempore, ut sit ipse iustus, & iustificans eum, qui ex fide est Iesu Christi.

26. Affirmamus quidem & nos, contritionem in poenitentia esse necessariam, alteramq; eius partem. Sed hoc interest inter nostram & ipsorum de hac doctrinam: Quod isti affirmant, nos verò negamus, per & propter eam peccata remitti.

Isa. 53.
Rom. 5.

27. Non enim dolor noster, quem ex agnitione peccati homo concipit, voluptatem ex peccato perceptam compensat: sed Christus, qui dolores nostros ipse portavit, & attritus est propter scelera nostra: propter cuius solius obedientiam solam, fide sola, consequimur remissionem peccatorum.

Act. 10.

4. Ibid. & 12.

28. Nam huic, non nobis, nostroque dolori, testimonium perhibent omnes Prophetæ, remissionem peccatorum accipere per nomen eius, omnes, qui credunt in eum. Non enim est in alio quoquam salus: nec datum hominibus aliud nomen sub cælo, in quo oporteat nos salvos fieri, nisi in nomine Christi, in quo omnis, qui credit, iustificatur, hoc est, à peccatis absolvitur.

29. Et contritio ista atq; dolor de peccatis admissis proveniens, si solus sit, & manserit, nihil nisi desperationem parit: quod in Cain & Iuda est videre. Tantum abest, ut peccatorum remissionem mereatur, illa nec expiet.

30. Est autem necessaria peccatorum agnitio, & inde subsequens dolor: quia hic ordo à Deo est institutus, quo vult, à nobis morbos animi, depravationem naturæ, & immundiciem propriam agnosci, eisq; agnitis, ut ex pauescamus, &

nos

Disputatio altera.

nos coram ipso humiliemus, deq̄ medico simus solliciti & circumspiciamus. Et hoc est, quod Apostolus dicit: Lex est pedagogus in Christum.

31. Quod igitur de Contritione & attritione disputant: & quidem dolorem seu contritionem tunc mereri remissionem peccatorū, cum fuerit perfecta charitate, vel dilectione Dei super omnia, perq̄ hanc hominem Deo reconciliari. Attritionem verò vocant, quando dolor oriatur in penitentia ex metu Gehenna, hancq̄ insufficientem & remotam dispositionem ad remissionem peccatorum, & multa in hanc sententiam.

32. Sciendum est primum, pœnitentiam veram & salutarem, opus & donum Dei esse, dicente Apostolo: Ne quando de illis Deus pœnitentiam, ut resipiscant à Diaboli laqueis à quo captivi tenentur ad omne ipsius desiderium. Et Petrus de Christo: Hunc principem & saluatorem, Deus exaltauit dextera sua, ad dandam Pœnitentiam Israëli, et remissionem peccatorum. 2. Tim. 2. Act. 5.

23. Deinde, quòd ad Contritionem attinet, nulla esse potest sufficiens, cum nec peccatorum multitudo, nec ira Dei aduersus illa magnitudo ab hominibus satis agnoscat. Iuxta illud: Delicta quis intelligit? Item, Quis nouit potentiam iræ tuæ? Psal. 19. 90.

34. Præterea ad dolores istos quod attinet in contritione, sæpenumero ijdem sunt in eis, qui salutarem agunt Pœnitentiam, & in quibus fides non accedit, ideoq̄ doloribus istis opprimuntur.

35. Sicut Dauid multoties in Psalmis grauissimè de illis conqueritur, Domine, ne in furore tuo arguas me, neq̄ in ira tua corripas me: quoniam turbata sunt ossa mea & anima turbata mea est valdè: dies & noctes grauata est manus tua Psal. 6.

B

super

De pœnitentiã

Et contexerunt me tenebræ: ne precipites anima mee cum his, qui descendunt in infernum: Domine, eduxisti me de inferno inferiori, saluasti me à descendentibus in latum, dolores mortis circumdederunt me, & pericula inferni inuenerunt me. Deus redimet de inferno animam meam, dissipata sunt ossa nostra secus infernum.

36. Discrimen autem facit inter dolorem & contritionem atq; pœnitentiam Cain & Dauidis, Iuda & Petri, fides in Christum, qua illi destituti, desperantes perierunt: Hi uero erecti, remissionem peccatorum & vitam sunt consecuti æternam. Et hæc de Contritione.

Concil. Trident.
Sess. de Confessione
cap. 5. Can.
6. 7. 8.

37. De Confessione oris, seu auriculari, quam isti uocant Sacramentalem, docet Conciliabulum Trident. quod uniuersa Ecclesia semper intellexerit, institutam esse à Domino, uel iure diuino, integram peccatorum Confessionem, ad salutem necessariam, eaq; sanctam Ecclesiam usam esse ab initio. Quia Dominus noster Iesus Christus, è terris ascensus ad cœlos, Sacerdotes sui ipsius vicarios, tanquam presides & iudices reliquerit, ad quos omnia mortalia crimina deferantur cum omnibus circumstantijs, qua speciem peccati mutant. Ideoq; impium esse dicere, Confessionem, qua hæc ratione fieri precipitur, impossibilem esse. Et si quis dixerit, eam à diuino mandato alienam, & inuentum esse humanum, Anathema sit. Hæc uerba sunt & summa Concilij de Confessione auriculari.

38. Non negamus autem veterem esse ritum Confessionis peccatorum in Ecclesia, & in Veteri ac nouo Testamento, eius fieri mentionem, usurpatamq;.

39. Ideo & nos retinemus eam, maximè propter Absolutionem, qua est uerbum Dei, quod de singulis autoritate diuina pronunciat potestas clauium, ut habet Apologia Augustini

Disputatio altēra.

stana Confessionis. Item, propter examinationem, ut institui homines melius possint, prodesse eam iudicamus.

40. *Sed non priuatam istam auricularem & Sacramentalem, de qua sola dimicant Pontificij, nos verò impugnamus: Verum publicam totius cœtus populi Israëlitici. Leuit. 16. 1. Reg. 8. Nehemia 9. Matth. 3. Marc. 1. confitentes peccata sua, & actus suos Act. 19. Quemadmodum adhuc hodie in cœtibus Ecclesiasticis publica fit peccatorum Confessio & solennis.*

41. *Sed hæc Deo fiebat, & fit, non Sacerdoti proprio: siue à toto cœtu publicè, siue à singulis priuatim. Psal. 32. Dixi confitebor aduersum me iniquitatem meam Domino, & tu remisisti impietatem peccati mei. Et publicanus in genere Luc. 18. confitetur peccata suo Deo: Deus, inquiens, propitius esto mihi peccatori, & Absolutionem ab ipso consequitur, iustificatus descendens in domum suam. Luc. 7. peccatrix gestibus & lacrymis confitetur peccata sua Christo, à quo etiam absoluitur: Remissa sunt, inquiens, tibi peccata tua.*

42. *Fuit & in Veteri Testamento Sacerdoti facta Confessio, cum quis Sacrificium offerret pro peccato vel delicto, aut si ex ignorantia peccasset.*

43. *Fieri etiam à Christo mandatur proximo, qui offensus est: hic verò remittere iubetur, si ille conuersus fuerit, agens Pœnitentiam. Quemadmodum & D. Iacobus scribit: Confitemini alterutrum peccata vestra, & orate pro inuicem, ut saluemini. Luc. 17. Iacob. vlt.*

44. *Et hæc in verbo Dei habentur de Confessione peccatorum. Caterum de scrupulosa ista Pontificia, auriculari & Sacramentali peccatorum omnium, cum omnibus cir-*

De pœnitentia

cumstantijs enumeratione, quæ horribilis fuit conscientiarum carnificina, ne gry quidem in tota sacra Scriptura.

45. Nam quòd Christus Apostolis suis in cœlos ascensurus dixit: Accipite Spiritum sanctum, quorum remiseritis peccata, remittuntur. Et quorum retinueritis, retenta erunt. Ex quibus verbis isti suam auricularem extruere conantur confessionem: nequaquam iudicium, vel Apostolos, eorumque successores, iudices constituit, qui peccata singula per omnes circumstantias cognoscant, inq̄ aures sibi insusurrari audiant, & deinde pro qualitate delicti pœnas indicant & imponant reis: Sed Ministerium verbi instituit, & mandat, ut omnibus peccatoribus credentibus in ipsum, remissionem peccatorum annuncient: quod alienum est beneficiũ, nempe ipsiusmet Christi meritum, dispensare. Incredulis autem iudicium & damnationem denunciare. Atq̄ ita Absolutio non est iudicium, sed alieni beneficij executio.

Luc. 24.

46. Quod ipsemet docet & exponit copiosius: Quoniam, inquiens sic scriptum est; & sic oportebat. Christum pati & resurgere à mortuis tertia die, & predicari in nomine eius Pœnitentiam & remissionem peccatorum in omnes gentes. &c.

47. Quod manifestè de Ministerio Ecclesiastico loquitur. ubi quidem Pœnitentiæ ab ipso fit mentio, similiter & remissionis peccatorum: Confessionis autem auricularis nulla prorsus.

48. Sicut & emittens eos in orbem uniuersum, data instructione ait: Euntes in mundum uniuersum, prædicate Euangelium omni creaturæ: Qui crediderit & baptisatus fuerit, saluus erit: qui verò non crediderit, condemnabitur. Non dicit, qui singula peccata per omnes circumstantias proprio Sacerdoti non confessus fuerit: sed qui non crediderit, condemnabitur.

49. Que-

Disputatio altera.

49. Quemadmodum & Baptista, & Christus, & Apostoli, quos à peccatis absoluerunt, non ad singulorum peccatorum, multò verò minus circumstantiarum eorundem enumerationem adegerunt, contenti illorum Pœnitentia, aut certè generali eorum confessione, Matth. 3. Marc. 1.

50. Quòd si verò Sacramentum esset Pœnitentia, cuius pars esset Confessio auricularis, ut isti volunt, necesse erat, eam à Christo esse institutam.

51. Sacramentorum enim institutio, potestatis est excellentia, ut locuti sunt Veteres, hoc est, omnipotentia diuina.

52. Nullum autem mandatum, aut verbum Dei monstrari potest in toto instrumento nouo, nullum consilium, nullum exemplum Confessionis istius auricularis omnium peccatorum cum circumstantijs eiusmodi omnibus, adeò ad salutem necessaria, ut absq; illa, peccata remitti non possint, ut isti docent.

53. Nam quòd Iacobi vlti: habetur: Confitemini alterutrum peccata, & orate pro inuicem, ut saluemini: Non de Confessione ista auriculari, qua proprio fiat, hoc modo, Sacerdoti, est accipiendum.

54. Alteruter enim non Sacerdotem significat, sed proximum quemuis offensum. Huic facienda est confessio, & deprecanda culpa, atq; petenda venia, sicut supra ex verbis Christi est dictum, Propos. 43.

55. Post Apostolorum autem tempora, diuulgata predicatione verbi Dei inter Gentes, cum Magistratus Politicus nondum nomina sua Christo dedisset, & crimina quadam non puniret: ad disciplinam externam conseruandam, publica illorum confessio est introducta, Pœnitentia iniuncta, & satisfactio imposita, qua dicta est Exomologesis, de qua postea plura.

De Pœnitentiâ

56. Longius verò progressi, postea crebris Episcoporum adhortationibus factum, inq̄ Ecclesiam introductum est, ut qui peccassent, etiam priuatim, de quo non constabat publicè, nihilominus Sacerdoti sua detegerent peccata.

Basil. in Questio-
nibus Compendio
explicatis questio
ne. 288.

57. Basilius: Necessarium est confiteri peccata his, quibus administratio mysteriorum Dei concredita est.

Lib. 9. cap. 35.
Notabene origi-
nem Confessionis
priuate.

58. Historia Tripartita: Visum est, ANTIQVIS PONTIFICIBVS, ut velut in theatro sub testimonio Ecclesiastici populi delicta pandantur. Ad hanc rem ordinarunt presbyterum bonæ conuersationis, sapientem, & seruantem decreti, ad quem accedentes qui deliquerant, propria fatebantur peccata. At ille secundum vnius cuiusq̄ culpam indicebat & mulctam.

59. Hæc postea Confessio priuata Constantinopoli à Nestario Episcopo abrogata est: quòd presbyter ille euulgasset Confessionem mulieris nobiliss. quæ Confessa fuerat, cum Diacono se concubuisse. Quòd publicatum, magno cum Ecclesie scandalo fuit coniunctum.

Chrysostr. de La-
zaro, homil. 4.

60. Hinc Chrysostr. Nestarij non in Cathedra solùm, sed & in doctrina successor, non Sacerdoti peccata, sed Deo monet & precipit confitenda: in hæc scribens verba: Dic tu peccata tua prior, ut iustificeris. Cur igitur te quæso pudefcis et erubescis dicere peccata tua? Caue enim dixeris homini, ne tibi opprobret. Neq̄ enim conseruo effiteris, ut in publicum proferat: sed ei, qui Dominus est, ei, qui tui curam gerit, ei, qui humanus est, ei, qui medicus est, ostendis vulnera. Et post aliqua: Non inquit Dominus, cogo te in medium prodire theatrum, ac multos adhibere testes. **Mihi** solum dic peccatum priuatim, ut sanem vlcus, teq̄ dolore

Idem. in Epistol.
ad Hebræos ho-
mil. 31.

Disputatio altera.

lore liberabo. Idem: Non tibi dico, ut prodas in publicum, neq; ut te apud alios accuses, sed obedire te volo Propheta dicenti: Reuela viam tuam Domino. Ante Dominum ergo tua confitere peccata: apud verum iudicium, cum oratione, Non Sacerdos, sed tua delicta pronuncia, non lingua, sed conscientia tua memoria, & tunc demum spera, misericordiam te posse consequi: si habueris in mente tua peccata continuè, nunquam malum aduersus proximum in corde retinebis. Et post: Nunc enim si recorderis peccatorum tuorum, & frequenter ea in conspectu Dei pronuncies, & pro eis eius clementiam depreceris, citius ea delebis. Deus Iudex peccatorum.

61. Idem illud Christi, quod aduersarij pro stabilienda sua auriculari Confessione afferunt, ita interpretatur: Quam verò de causa iussit, ut seipsum ostenderet Sacerdoti, & munus offerret? Ut legem rursus utiq; impleret. Et paulò post: Et quid hoc, inquis, ad legis videtur spectare custodiam, si dixit, ostende te Sacerdoti? Vel maximè. Erat quippe lex vetus, ne leprosus de emundatione sua ipse decerneret: sed ut conspectui se Sacerdotis offerret, & probationem suam oculis eius exponeret, atq; ex illius sententia in numerum mundorum rediret. Haëtenus Chrysof. sicut & in sequentibus nullam prorsus facit Confessionis auricularis mentionem, sed in literalis sententia & explicatione leprosi ad Sacerdotes, à Christo, propter & secundum legem Moysi, missi, perseverat. Chrysof. super Matth. homil. 26. Ostende te Sacerdoti.

62. Quod si iuris esset diuini Confessio auricularis, & ad peccatorum remissionem salutemq; consequendam necessaria, nequaquam licuisset eam Episcopis quacunq; de causa abrogare.

63. Sed

De pœnitentia

63. Sed ipsi negant Scriptores Ecclesiastici, & etiam Pontificij, ex sacra eam posse Scriptura probari: verum iuris esse humani, Ecclesie cōsuetudine, vel traditione introductam.

64. Sic enim habet glossa de Pœnitentia distinct. 5. capitulo primo, quod incipit: In Pœnitentia autem: sed melius dicitur eam (Confessionem) institutam à quadam vniuersalis Ecclesie traditione potius, quàm ex noui, vel veteris Testamenti autoritate. Et traditio Ecclesie necessaria est, vt præceptum, ergo necessaria est Confessio in mortalibus apud NOS, apud GRAECOS NON. Quia non emanauit apud illos traditio talis.

65. Et Gratianus compilator Decreti de Pœnitent. dist. 1. c. quamuis, paragrapho quibus: cum in utramq; partem disputasset, num Confessio iuris esset diuini, vel humani, his concludit verbis: Quibus auctoritatibus, vel quibus rationum firmamentis utraq; sententia innitatur, in medium breuiter exposuimus. Cui autem horum potius adherendū sit, Lectoris iudicio reseruatur. Vtraq; enim fautores habet sapientes, & religiosos viros.

66. Vixit autem Gratianus circa annum Domini 1155. quo tempore Confessio nondum erat Sacramentalis, nec ad salutem necessaria: nec iure diuino instituta: sed sapientes nihilominus & religiosi habebantur, qui non sentiebant, eam diuinitus esse institutam.

lib. 4. dist. 16, 17.

67. Paulò post autem, hoc est, 25. annis circiter, Magister Sententiarum Petrus Longobardus, sensit & docuit, Confessionem soli Deo factam, ad salutem non sufficere, sed etiam Sacerdoti faciendam, & ita auricularem Confessionem, ad salutem esse necessariam. Idq; Patrum testimonijs probare conatur. Vbi plurimum se torquet, & contraria multa profert, eaq; conciliare studet.

68. Hinc

Disputatio altera.

68. Hinc mox secutum post annos 35. circiter Concilium Concil. Lateran.
cap. 21.
Lateranense, sub Innocent. 3. Anno Domini 1215. celebratū
(ut in Actis & Tomis Conciliorum habetur) in quo de-
mum decretum est capitulū illud celebre: **Omnis vtriusq[ue]**
lexus fidelis, postquam ad annos discretionis peruenerit,
omnia sua solus peccata confiteatur fideliter semel saltem in
anno, proprio Sacerdoti, & iniunctam sibi pœnitentiam
studeat pro viribus adimplere, suscipiens reuerenter ad mi-
nus in Pascha Eucharistia Sacramentum, nisi fortè de con-
silio proprij Sacerdotis ob aliquam rationabilem causam ad
tempus ab eius perceptione duxerit abstinendum. Alioquin
& viuens ab ingressu Ecclesie arceatur, & moriens Christia-
na careat sepultura: Vnde hoc salutare statutum in Eccle-
sijs publicetur: ne quisquam ignorantie cecitate velamen
excusationis assumat. Si quis autem alieno Sacerdoti volue-
rit iusta de causa sua confiteri peccata, licentiam prius postu-
let, & obtineat à proprio Sacerdote, cum aliter ille ipsum nō
possit soluere vel ligare. Sacerdos autem sit discretus & cau-
tus, ut more periti medici superinfundat vinum & oleum
vulneribus sauciati, diligenter inquirens, & peccatoris cir-
cumstantias, & peccati per quas prudenter intelligat, quale
illi debeat consilium exhibere, & cuiusmodi remedium ad-
hibere, diuersis experimentis vtendo, ad sanandum agro-
tum.

69. Ex his omnibus apparet, quàm verum sit id, quod Ist so wahr als
wasñ einer leuge
Patres Concilii Trident. tam splendide nugantur, magnaq[ue]
verborum pompa gloriantur, & persuadere conantur: vni-
uersam Ecclesiam semper ab initio, intellexisse, Confessio-
nem omnium peccatorum, cum omnibus circumstantiis e-
numerationem, à Deo esse institutam, & ad salutem eter-
nam necessariam.

C

70. Sicut

De poenitentia

70. Sicut & hoc falsissimum est, quod ibidem pronun-
ciatur: impium esse dicere, Confessionem omnium peccato-
rum cum omnibus circumstantiis impossibilem, & tantum
inuentum esse humanum, adeoq; anathema dicunt illis, hoc
qui asserant.

71. Cum Spiritus Sanctus pronunciet, & experientia te-
stetur, Neminem intelligere quoties peccet, & multa esse oc-
cultas, quae nos prorsus fugiunt. Vnde Psaltes inquit: Delicta
quis intelligit? Ab occultis meis munda me.

72. Hinc quoq; sacrificia in Veteri Testamento pro pecca-
tis ignorantia: nedum ut singula percensere possimus.

73. Ideo Christus in genere nos peccatorum remissionem
à Deo docuit in precatione Dominica, petere: nec laqueos vo-
luit iniicere conscientiis, quasi integra peccatorum omnium
Confessio, ad salutem sit necessaria. Quando enim statuet
conscientia, integram esse Confessionem?

74. Quare tanquam inuentum & commentum huma-
num, quod non ita longo durauit in Ecclesia tempore: sed
carnificina ista conscientiarum à Christi aduersario, Anti-
christo, sedente in templo Dei, in Ecclesiam inuecta est, quae
paulatim incrementa sumpsit, cauendum, abrogandum, &
Papistica relinquendum Ecclesiae.

75. Qui tanquam fur & latro, clauium potestatem ad
se rapuit, & grauiorum peccatorum absolutionem sibi reser-
uauit, quae casus vocant reseruatos.

76. Quasi aliud melius & efficacius ipse habeat Euan-
gelium, verbum Dei, ministerium, atq; absolutionem, quam
alii inferioris gradus ministri.

77. Cum aequalem Christus omnibus suis Apostolis &
discipulis, etiam ratione donorum & gradus differentibus,
remittendi peccata potestatem dederit.

78. Sicut vnus & idem est baptismus, vna & eadem Cæna
Domini

Disputatio altera.

Domini, qua diacono administrat, et q̄ Pastor vel Episcopus.

79. Hoc erant utiq̄, inquit Cyprianus, & ceteri Apostoli, quod fuit Petro, pari cōsortio præditi et honoris et potestatis. Episcopatus vnus est, cuius à singulis in solidū pars tenetur.

Cypr. de Simplicitate prælatorū.

80. Nam quod ad clauem discretionis, de qua multa garrunt isti, ad Reseruationem casuum defendendam, quod ea sit opus ad cognitionem magnitudinis peccatorum, & pro hac impositione etiam conuenienti pœnarum, quasi medicina congrua qualitati morborum anima:

81. Proueniunt hæc omnia ex falso principio & præsupposito, quod videlicet, Sacerdotes in agenda pœnitentia sint Iudices: cum tantum sint, & esse debeant Ministri, annunciantes verè pœnitentibus & in Christum credentibus remissionem peccatorum: Hæc eadem incredulis retinentes.

82. Hæc igitur est discretio generalis & vniuersalis omnium Ecclesie ministrorū, cuiuscunq̄ sint gradus & ordinis, summi vel infimi, ut cognoscāt ex confitente, nū verè agnoscat sua peccata, & p̄pter illa doleat ex animo, verè credat in Christū propositumq̄ habeat emendandi vitam & mores in melius.

83. Hæc si audiat ex illo, annunciet ei remissionem peccatorū per & propter solius Christi obedientiam: & non p̄pter vel p̄pria, vel aliena merita, siue viuorū siue mortuorū hominū. Contrà verò omnibꝫ impœnitentibꝫ peccata retineat.

84. Nam quod ad Satisfactionem (quæ pœnitentia Papistica tertia est pars) docent Pontificij pleriq̄, eam nō quidem prodesse ad remissionē culpæ (licet hoc, quoq̄ ipsum in Compēdio Theol. affirmetur ut supra 22. habetur) sed fingunt prodesse ad redimēdas pœnas seu purgatorij post hanc vitam, seu alias, quas Deus remisissis peccatis infligat. Cū enim sit misericors, ideò p̄ & propter Christi passionem gratis culpam remittere, cum verò etiam sit iustus, eū punire peccata, sed mutare pœnam æternam in temporalem, p̄ qua sit vel satisfaciendū in hac vita, vel patiendū in purgatorio.

85. Satis-

De poenitentia

85. Satisfactionem autem vocant opera indebita supererogationis, nempe ieiunia, eleemosynas & preces: non sicut à Deo praescripta sunt sed sicut à Sacerdote in Confessione iniuncta, vel sponte suscepta sunt, nempe certa forma ieiunii, eleemosynarum praescripto modus, certarum preclarum numerus.

86. Hoc modo Conciliabulum Trident. docet, nos satisfaciendo pati pro peccatis, ut Christo, qui pro peccatis nostris satisfecit, conformes efficiamur. Hanc verò satisfactionem, quam pro peccatis nostris exoluimus, non ita nostram esse, ut non sit per Christum Iesum. Verba sunt istorum.

87. Horrendae sunt haec tenebrae & blasphemiae in vera Dei Ecclesia, in tanta verbi Dei luce inaudita, ideoque non ferenda, sed refutanda, non verbis tantum, quod nos possumus, sed igni infernali, qui istos manet.

88. Purgatorius enim ille ignis ab Ethnicis excogitatus, nullus est. Cum Scriptura sacra duo tantum doceat esse loca, caelum & infernum: sicut duo etiam tantum hominum genera Christus facit, credentium, qui vitam habent aeternam, & in iudicium non veniunt: & incredulorum, qui damnantur.

89. Et solus Christus unicus est redemptor, Mediator, Rom. 3. propiciator, & satisfactio pro peccatis, non nostris tantum, 1. Tim. 2. sed totius mundi peccatis: qui unica sua oblatione consum- 1. Iohan. 2. mauit in perpetuum sanctificandos. Hic iustitiae Dei satis- Heb. 9. 10. fecit per soluto precio redemptionis nostrae, per proprium suum sanguinem.

90. Nec pro culpa tantum, sed etiam poena aeterna Christus satisfecit & passus est. Dominus enim posuit in eum omnium nostrum iniquitates: & dolores nostros ipse portauit, castigatio super eum, ut nobis esset pax.

91. Mutatio igitur illa poena aeterna in temporalem, non solum

Disputatio altera.

solum figmentum est humanum, sed etiam imminutio meriti & passionis Christi. Hic enim absorpsit mortem in aeternum. Ose. 13. Ero, inquit, mors tua o mors, morsus vel venenum aut pestis tua inferne. Qui credit in me, habet vitam aeternam: in iudicium non veniet, sed per mortem transiit in vitam. Christi ergo mors, satisfactio est pro aeterna morte.

92. *Et claves ministerij Ecclesiastici nec imponere, nec tollere poenas peccatorum possunt. Illud enim in annunciatione remissionis peccatorum consistit, vel etiam retentione illorum. Deus autem poenas illas pro suo arbitrio & iudicio infligit & tollit. Ideo absurdum est, fingere, propter talia opera poenas peccatorum temporales remitti.*

93. *Deinde impia quoque illa est, & in Christum eiusque passionem blasphema opinio. Christus enim non ita nos liberauit a peccato siue culpa, ut nobis poenam vel ex toto, vel ex parte, nostris operibus vel passionibus redimendam reliquerit. Sed cum tollere culpam, sit placare iram Dei, & mors aeterna aliud non sit, quam sentire iram Dei horrendam: sciendum est, culpam & mortem aeternam simul tolli, propter Christum, non propter ullum nostrum opus, aut passionem. Iuxta illud: Ero mors tua o mors.*

94. *Nec Deus, ut isti fingunt, poenam aeternam commutavit in temporalem, studijs hominum expiandam: sed per Christum, mortem aeternam vinci, & tolli ut iam dictum & probatum est, voluit.*

95. *Porro calamitates piorum quod attinet, qui interdum accepta remissione peccatorum in hac vita affliguntur & subiiciuntur cruci, & non tantum communibus aerumnis, sed etiam peculiaribus poenis premuntur, propter certa quaedam peccata, ut David &c.*

96. *Sciendum est, hoc non esse uniuersale, nec semper, nec*

De poenitentia

LUC. 7. 17.
IOAN. 5.

omnibus à Deo illas imponi in hac vita: sicut nec Petro Christus imposuit certas calamitates, quibus satisfaceret pro suo peccato. Lachrymas eius, inquit Ambrosius, lego, satisfactionem non lego. Ita nec peccatrici, quam absoluit, nec Zachaeo, aut alijs. Sed paralytico à se sanato & restituto dicit: Vade, noli peccare amplius, ne quid grauius tibi accidat.

97. Nec ideò imponuntur, ut pro peccatis suis satisfaciant. Antea enim habent remissionem peccatorum per fidem in Christum, qui est nostra satisfactio & propiciatio pro peccatis nostris. Sicut Nathan dicit Dauidi: Dominus abstulit à te peccatum, non morieris.

98. Sed sunt castigationes istae, admonitiones de peccato in carne harente, de resipiscentia, ut perpetuò in vera & seria peccatorum agnitione versentur, & cruce admoniti, caueant, ne peccatum in corpore mortali regnet. Et ita sunt prophylactica ad poenitentium utilitatem destinata.

99. Deinde, exempli gratia proponuntur, ut alij admoniti illis exemplis, à peccatis deterreantur. Cum enim iudicium à domo Dei incipiat, quis finis erit impiorum?

IERE. 18.

100. Mitigantur autem, aut etiam tolluntur interdum prorsus, propter Christum mediatorem, acta poenitentia vera. Sicut Dominus promittit per Prophetam: Si autem gens ista egerit Poenitentiam à peccatis suis, agam & ego poenitentiam super malo, quod decreui facere ei: sicut pepercit Ninivitis: si sciat hoc ex re ipsorum esse.

ROM. 8.

LUC. 17.

101. Quòd porrò de operibus satisfactionis dicitur, esse supererogationis & indebita, nugae sunt, & ex inscitia & ignorantia Scripturae, & rerum Theologicarum orta. Nulla enim bona opera sunt indebita. Sumus enim debitores & obligati ad totam legem seruandam. Et, si feceritis omnia, qua-

Disputatio altera.

quacumq; mandata sunt vobis, dicite: serui inutiles sumus, quod DEBVIMVS facere, fecimus.

102. Hæc verò nunquam fiunt in hac vita, nedum vt plus bonorum operum facere possimus, quàm nobis est mandatum.

103. Portenta igitur & monstra sunt verborum, non solum cum impietate, sed etiam blasphemia Christi, qua meritum eius obscuratur, coniuncta, affirmare: Nos satisfaciendo pati pro peccatis, vt Christo, qui pro peccatis satisfecit, conformes efficiamur.

104. Primùm enim deprauat Conciliabulum & corrumpit genuinam dicti Apostolici sententiam. Etsi enim pii patiantur aduersa, quibus conformes fiunt suo quodam modo, maginis Christi: (qui passus est ipse pro nobis, relinquens vobis, inquit Petrus, exemplum, vt sequamini vestigia ipsius) tamen non idem est effectus vtriusq; passionis, Christi & piorum. Illa enim sola aliis salutem contulit, & remissionem peccatorum. Hæc verò nec ipsis, qui patiuntur, nec alijs meretur remissionem peccatorum & vitam æternam.

105. Christus enim torcular ita solus calcavit, vt non vir de populis cum eo. Hanc gloriam alteri non dat, nec quenquam in huius societatem admittit. Stratum nimis est angustum, duos non capit. Sed vnica sua oblatione, consummauit in æternum sanctificandos. In Christo sumus perfecti & consummati. Hic vnus est & solus Mediator, Redemptor, Satisfactio, Satispassio, expiatio & propiciatio pro peccatis nostris.

Isa. 63.

106. Faces-

De poenitentia

105. Faceffant igitur hinc, omnes omnium hominum aliorum satisfactiones pro peccatis. Praefertim cum omnes nostrae iustitiae sint tanquam pannus menstruatae: tela sunt araneorum, & folia ficus, quibus male tegimur.

106. Beati autem quorum tecta sunt peccata: sed indumento iustitiae & passionis Christi, qui solus & unus satis passus est pro illis. Hunc in Baptismo per fidem induimus Gal. 3. Quicumque in Christo Iesu baptisati estis, Christum induistis, cuius sanguis nos emundat ab omni peccato.

107. Christiani autem suo quisque loco sequuntur vestigia eius atque exemplum, & patiuntur alias ob causas, alioque sine.

108. Quod ergo Conciliabulum dicit: Satisfactionem nostram, quam pro peccatis nostris exoluimus, non ita nostram esse, ut non sit per Christum Iesum: more Papistico sunt adiecta: ut cum petunt se iuuari meritis & intercessione sanctorum, per Christum Iesum, coniungunt illos cum Christo, quasi hic non solus sufficiat, sed indigeat alieno adminiculo: cum disertè dictum sit: Gloriam meam alteri non dabo, nec honorem sine laudem meam sculptilibus.

109. Cum igitur sancti mortui, vel etiam viui ratione suorum operum, meritorum aut passionum, in societatem promerendae salutis cum Christo venire asseruntur, horrenda committitur Idololatria: qua homines adorare pronunciantur opera manuum suarum, quae fecerunt digiti eorum. Ideoque iuste, cum Phariseo sua iactante merita, tanquam Idololatra damnantur.

110. Et quod palliant colore inducto, quod exoluant satisfactionem pro peccatis, per Iesum Christum, error est turpissimus. Christus enim non pro nostris bonis operibus est passus, ut ea sanctificaret in peccatorum nostrorum expiatione, vel ut loquuntur Iesuitae, ut suo sanguine tingeret opera no-

Isa. 2.

Disputatio altera.

ra nostra, quò & illis pro peccatis satis faceremus, aut satis pateremur pro illis: procul absit hoc ab omnium piorum cogitationibus: sed tantum pro malis nostris operibus, hoc est, peccatis, passus est ipse vnus & solus, vt ea expiaret, ne propter illa damnaremur, sicut Apostolus inquit: Nulla iam damnatio est his, qui sunt in Christo Iesu.

111. Nec vergunt ista in honorem passionis & sanguinis Christi cum asseritur, Satisfactionem etiam, quam pro peccatis nostris exoluimus, esse per Christum Iesum. Nam, sicut rectè Cassianus dicit: Non minoris est erroris, Domino Iesu Christo impropria addere, quàm propria derogare. Quod enim de illo non dicitur, vt est, etiamsi honori videatur, iniuria est.

Cassian. lib. 1.
contra Nestoriũ.

112. Quare quod hypocritæ in Tridentino decreto dicunt: Et diuinam clementiam decet, ne ita nobis absq; vlla satisfactione peccata dimittantur, vt occasione accepta peccata leuiora putantes, velut iniuriæ & contumeliosi Spiritui S. in grauiora labamur.

Trident. Concil.
de satisfactionis
necessitate &
fructu cap. 8.

113. Verum est iustitiæ diuinæ esse, ne peccata sine satisfactione dimittantur. Constituit autem Deus precium pro nostris peccatis, non nostras passiones aut satisfactiones: sed mortem filij sui. Satisfecit enim pro illis Christus, & quidem solus & vnus, & deleuit chirographum nostrum, quod contra nos erat scriptum, suo sanguine. Ideo non vindicandum bis in idem. Cùm semel sit satisfactum, non altera exigenda satisfactio: Aut passio Christi, eiusq; satisfactio pro peccatis, non est sufficiens illorum expiatio.

114. Hinc ex precij magnitudine, quod non potuit alia inueniri victima pro peccatis, aut satisfactio, quàm passio & mors filij Dei vnigeniti, peccati quoq; magnitudo & grauitas conspicitur, & quidem multò melius, quàm ex hominum peccatorum passionibus, si illa dicantur (quod faciunt

D

Ponti

De pœnitentia

Pontificii) satisfactiones & satisfationes pro peccatis.

115. Cum his nihil mereantur, propterea quod iuste patiantur, quia supplicia ista meriti sunt sceleribus suis. Ut cum fur, latro aut alius facinorosus, ad supplicia retrahitur, pœnas ille dat suorum scelerum, & nihil hac passione meretur, cuius tamen in Papatu contrarium docuerunt.

Vide Tertull. lib. de pœnitentia. Cyprian. lib. 2. epist. 7. lib. 3. Epist. 17. in Epist. lib. 1. Epist. 2. Ambro. libros de pœnitentia. Item exhortat. ad pœnitentiam Chrysoft. homilias de pœnitentia.

116. Porro satisfactiones disciplina fuerunt Ecclesiastica, & pœna ac castigationes iniuncta ab Episcopis & Concilijs, quæ ritus certos, regulas, modos, tempora & annos præscripserunt & decreuerunt, quibus vel lapsi in persecutione metu periculorum, abnegata fide, vel aliàs manifestis polluti sceleribus probabantur & explorabantur, num serio & verè resipiscerent, an verò pœnitentiam tantum simularent: nec recipiebantur in communionem, nisi prius pœnas istas excoluissent. Et hæc dicta est Satisfactio Canonica, quod secundum Canones & decreta Conciliorum ageretur.

August. Enchirid. ad Laurent. cap. 65.

117. Sed hæc non erat satisfactio pro peccatis coram Deo: verum: disciplina fuit externa, & exercitia corporalia, quibus Ecclesiæ satisfiebat offensæ. Sicut Augustinus disertè scribit: Plerumq; dolor alterius, occultus est alteri, cum sit coram illo, cui dicitur, Gemitus meus non est à te absconditus. Rectè igitur constituuntur ab his, qui præ sunt Ecclesiæ, tempora pœnitentiæ, vt fiat etiam satis Ecclesiæ in qua remittuntur ipsa peccata.

118. Item exempli causa instituta fuit hæc Canonica satisfactio, vt alij his exemplis admoniti, diligentius vitam regerent, & mores, maioriq; cura lapsus cauerent.

119. Posteriores ignari horum, seducti vocabulo Satisfactionis, & iam doctrina Pœnitentiæ obscurata & deprauata superstitiosis opinionibus, putauerunt & docuerunt, esse reuerentia pro peccatis satisfactiones coram Deo: cum tamen ritus ista publica Pœnitentiæ, quod nimis essent graues, & negligentia

Episco-

Disputatio altera.

Episcoporum sua sponte ceciderint & in desuetudine abierint.

120. Fuit autem in primitiua Ecclesia necessaria hac seueritas, etiam his de causis, quia tunc Ecclesia carebat Magistratus politici presidio, ne videretur negligere ista scandala, eaq; approbare ut 1. Cor. 5. Apostolus de Corinthijs & incestuoso scribit: Et multa erant peccata, quae tum pro flagitijs non reputabantur, sicut fornicatio. Vnde & decreto Concilij Apostolorum gentes abstinere ab ea iubentur.

Act. 19.

121. Ex ista ergo inscitia quod non intelligerent usum istarum satisfactionum in Confessionibus vulgaribus, satisfactiones imposuerunt, peregrinationes ad Diuorum reliquias, laneis aut cilicio indutum, discalceatum, cataphractum, aut pisis etiam in calceos iniectis, preclarum numerum, rosaria, & similes nugas. De quibus Christus: Frustra colunt me mandatis hominum.

122. Et tamen de his senserunt, quod per ea, tria magna bona nobis proueniant, scilicet, impetratio gratiae, remissio pœnae, & expurgatio reliquiarum culpa. De quibus quid sit sentiendum, supra est expositum.

Compend. Theol.
lib. 6. cap. 30.

123. Horrendi sunt isti errores Pontificiorum, omnes hinc nati, orti & propagati, eò etiã tendunt, quod sentiunt isti & scribunt: Homines posse & debere pro peccatis suis Deo satisfacere propriis operibus bonis, & passionibus.

124. Sicut tota doctrina istorum de Pœnitentia, Pharisæica est & hypocritica: Quod in conuersione peccatoris ad Deum, qua illum Deo reconciliari & salutem aeternam consequi docent, nullam prorsus Christi mediatoris & propiciatoris, proq; peccatis Satisfactoris faciunt mentionem.

1. Tim. 2.

1. Iohan. 2

125. Similiter nec Fidei ne quidem verbulo unico meminerunt, sine qua impossibile est placere Deo, aut remissionem peccatorum consequi. Imò sola hac instrumentum est, quo eam in Christo consequimur.

D. 2.

126. Tertiõ.

De Pœnitentiâ Disputatio altera.

126. Tertiò, falsum & hoc est, quod docent, propter contritionem si sit sufficiens, remitti peccata.

127. Quartò omnium & singulorum peccatorum enumerationem non solum esse possibilem, sed etiam per omnes circumstantias Sacerdoti proprio, necessario ad peccatorum remissionem, faciendam.

128. Quintò impium est & blasphemum, in sanguinem, obedientiam & meritum Christi, sentire & docere, homines operibus & passionibus suis satisfacere Deo pro peccatis, eaq; expiari per illa, quod isti docent.

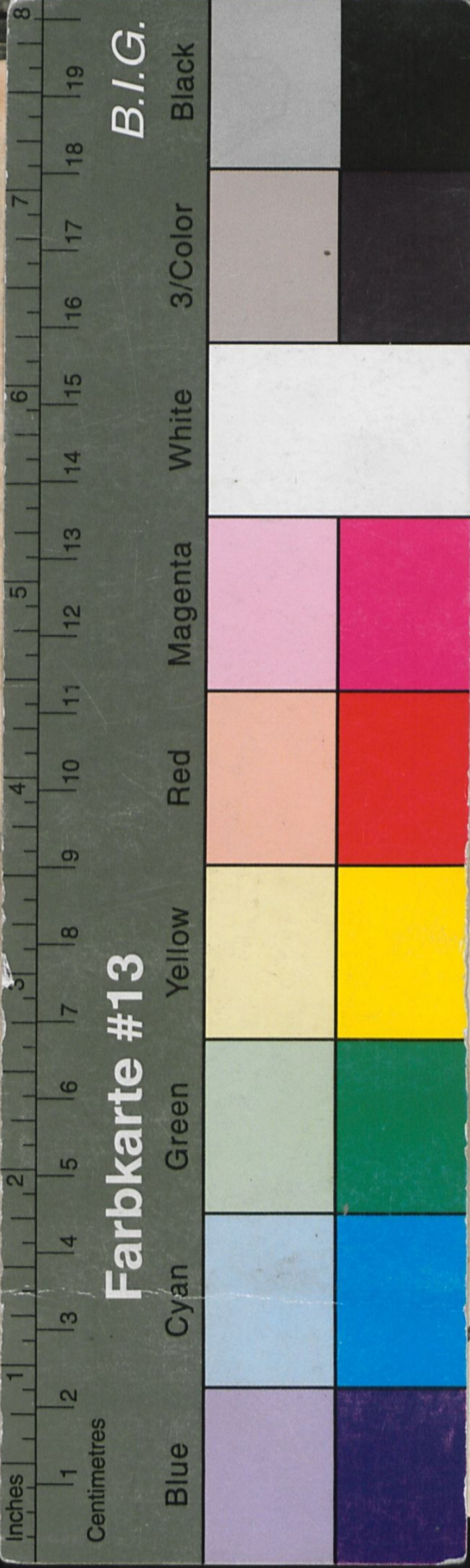
129. Hi tetri sunt errores Pontificiorum de pœnitentiâ, & detestandi, quibus doctrinam præcipuam, & maximè in Ecclesia filii Dei necessariam ac salutarem obscurauerunt, & penitus corruperunt Antichristi: & insuper iam in tanta verbi Dei luce, defendere non erubescunt.

130. Deo Patri liberatoris nostri Iesu Christi, toto pectore agimus gratias, quod nos clementer ex illis erroribus Pontificiis, cum in hac, tum etiam in aliis partibus doctrinæ cœlestis liberavit accensa & instaurata luce verbi sui. Eundem supplices oramus ut ista Pontificiorum, aliorumq; fanaticorum falsa dogmata confundat, & euertat, synceramq; quam nobis hac postrema mundi delira senectâ, patefecit doctrinam, propter semetipsum, & filium suum dilectum, apud nos conseruet, nec lucem verbi sui accensam, extinguere sinat, sed ad posteritatem nostram, usq; ad aduentum Iesu Christi Saluatoris & Iudicis veri propaget, perq; eam semper ex nobis colligat Ecclesiam, quæ ipsum in hac vita verè agnoscat, inuocet, & hic & illic perpetuo celebret in omnem eternitatem, Amen.

FINIS.

5

ERA DE POENITENTIA
TATIO: QVA PONTIFICIO-
rum errores de hac refutantur.

De qua
Diuini Numinis aspirante gratia:

March No. 3

THORE ET
IDE, CLARISSIMO VIRO,
HEERBRANDO, S. S. THEOLOGIAE
Professore Academiae Tubingensis eximio,
e suo summa obseruantia colendo, 2. Aprilis,
6. matutina, exercitij causa pro ingenij
sui tenuitate, respondere cona-
bitur.

M. PHILIPPVS GALLVS
Halensis Saxo.

Ed. 67

TUBINGAE,
ad Alexandrum Hockium, Anno 1585.

W

